

Άσκηση ορθογραφίας

Βρες τις λέξεις που είναι γραμμένες λάθος και γράψε τες σωστά.

ατύχημα, σύνεφο, μετοπικός, ψύχρεμος, νοσοκομίο, οδικός, κηκλοφορία, συνέδριο, φυλάδιο, διασχίζω, πεζωδρόμιο, όχημα, τροχέα, ιατρείο, τραυματησμός, ράμα, πτώση, υπουργείο, υγία, ασφάλεια, κατεύθηνση, οδώστρωμα,

1. Να υπογραμμίσετε τις αντωνυμίες και να αναγνωρίσετε το είδος τους.

Θα περιμένω όση ώρα θες. **αναφορική**

Ο Γιώργος το έσπασε το βάζο. _____

Θα τα καταφέρω μόνος μου. _____

Οι γυναίκες περιποιούνται πολύ τον εαυτό τους. _____

Τα φώναξες τα παιδιά να έρθουν; _____

Εκείνο τον καιρό τα πράγματα ήταν δύσκολα. _____

Πόση ώρα περιμένεις; _____

Η μητέρα μου μού αγόρασε το ποδήλατο. _____

Οι γονείς μας είπαν ότι θα αργήσουν. _____

Αυτό το παιδί είναι από άλλο σχολείο. _____

Οι γονείς μάς ρώτησαν αν θα αργήσουμε. _____

Μου το είπε ο ίδιος ο καθηγητής. _____

2. Βρες τι είναι οι παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις και γράψε Α αν είναι άρθρο , ΠΑ αν είναι προσωπική αντωνυμία και ΚΑ αν είναι κτητική.

1. Αυτό το (____) βιβλίο δεν το (____) αγόρασα για τον Νίκο, αλλά για το (____) γιο της (____) φίλης του. (____)

2. Έδωσε τα (____) παιχνίδια της (____) κόρης του (____), που δεν τα (____) έπαιζε πια, στον (____) έρανο για τα (____) παιδιά της (____) Αφρικής.

3. Του (____) ανακοίνωσαν την (____) απόλυσή του (____) και είναι στεναχωρημένος.

4. Στο (____) τέλος της (____) παράστασης τον (____) χειροκρότησαν θερμά.

5. Τον (____) επαινούν συνέχεια για τα (____) ηρωικά κατορθώματά του. (____)

3. Έλεγξε τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων και γράψε δίπλα Μ για τα μεταβατικά και Α για τα αμετάβατα.

1. Το ρολοι χτύπησε τρεις φορές.

2. Η νύχτα φωτίστηκε από μια ξαφνική αστραπή
.....

3. Ο δυνατός αέρας διέλυσε τα πάντα.

4. Το ράφι λύγισε από το βάρος των βιβλίων κι έσπασε.

5. Τα παιδιά μοίρασαν προσκλήσεις σε γνωστούς κι αγνώστους.

6. Η ειρήνη επιτρέπει τη μόρφωση και καλλιεργεί τον σεβασμό.

7. Το ζώο μετά από προσπάθειες έκοψε το σχοινί κι έφυγε.

8. Τα μάτια της γυάλιζαν μέσα στο πυκνό σκοτάδι.

4. Έλεγε τα υπογραμμισμένα ρήματα των παρακάτω προτάσεων και γράψε δίπλα μονόπτωτο (Μ) ή δίπτωτο (Δ).

1. Ο Γιώργος μουντζούρωσε τον τοίχο με χρώματα. _____
2. Ο δάσκαλος της έδωσε έπαινο για την επίδοσή της. _____
3. Ο πελάτης πήρε χαμογελώντας τα ρέστα. _____
4. Ποιος πήρε το μολύβι της Ελένης; _____
5. Οι υπολογιστές έφεραν επανάσταση στην τεχνολογία. _____
6. Κρεμάσαμε τις κορνίζες στον τοίχο. _____
7. Η νοσοκόμα περιποιήθηκε το τραύμα τους. _____
8. Ο αστρονόμος κοιτάζει τον ουρανό με το τηλεσκόπιο. _____
9. Ο κατηγορούμενος χαμήλωσε το κεφάλι από ντροπή. _____
10. Σου έμαθαν στο σχολείο την προπαίδεια; _____

5. Προσπάθησε να βρεις και να γράψεις στην κατάλληλη στήλη τα έμμεσα και τα άμεσα αντικείμενα των παρακάτω προτάσεων.

1. Του έστειλα ένα γράμμα στην καινούρια του διεύθυνση.
2. Η νηπιαγωγός διάβασε στα παιδιά ένα παραμύθι.
3. Την επόμενη μέρα τούς έδειξαν τα κρυφά μονοπάτια του βουνού.
4. Του ζήτησε χρήματα για να τελειώσει το έργο γρηγορότερα.
5. Ο θεός δίδαξε σκάκι στα παιδιά.
6. Θα μου υπογράψεις ένα αυτόγραφο;
7. Με πότισες πολλά φαρμάκια.

Ρήμα	Άμεσο αντικείμενο	Έμμεσο αντικείμενο

6. Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τις υπογραμμισμένες λέξεις γράφοντας στο πλάι Κ σε αυτές που φανερώνουν κατηγορούμενο και Α σε αυτές που φανερώνουν αντικείμενο.

1. Το Ναύπλιο υπήρξε πρωτεύουσα της Ελλάδας. _____
2. Η σύγκρουση ήταν βίαη, αλλά ο οδηγός στάθηκε τυχερός. _____
3. Οι δάσκαλοι φροντίζουν για τις γνώσεις των μαθητών. _____
4. Διορίστηκε διδάκτορας του πανεπιστημίου. _____
5. Η χιονόπτωση ακινητοποίησε τα μεταφορικά μέσα. _____
6. Ο Γιάννης παρέμεινε υπέρμαχος των μαθηματικών. _____
7. Ήταν φρόνιμος, μα τον μάλωναν συνέχεια. _____
8. Ο μικρός τοποθέτησε τα χαρτάκια κάτω από το χαλί. _____
9. Αγόρασα μια καινούρια τηλεόραση. _____
10. Οι γονείς οφείλουν να κρατάνε τα φάρμακα μακριά από τα παιδιά. _____

7. Υπογράμμισε τον σωστό τύπο του ρήματος.

1. Πρωτοφανή γεγονότα συνέβησαν / συμβήκανε στον σημερινό αγώνα ποδοσφαίρου.
2. Τα μέτρα που ληφθήκανε / ελήφθησαν ανακούφισαν τους πλημμυροπαθείς.
3. Συλλήφθηκε / συνελήφθη ο οδηγός που παρέσυρε και εγκατάλειψε το θύμα του.
4. Οι υπάλληλοι κατηγορήθηκαν ότι παρέβησαν / παρενέβησαν τα καθήκοντα της υπηρεσίας τους.
5. Φέτος υπολογίζεται να εισαγάγουν / να εισαχθούν λιγότεροι φοιτητές στις ελληνικές σχολές και στα πανεπιστήμια.
6. Άκαρπη απέβη / μετέβη η συνάντηση των δύο μεγάλων ηγετών.
7. Για την αντιμετώπιση της φωτιάς παρέβησαν / επενέβησαν 18 πυροσβέστες.
8. Ο δικηγόρος επενέβη / παρενέβη για τη λύση της παρεξήγησης.

8. Να συμπληρώσεις τα κενά των προτάσεων βάζοντας το ρήμα της παρένθεσης στο σωστό τύπο του αορίστου:

1. Τι (συμβαίνει) και άλλαξες γνώμη τόσο γρήγορα;
2. Ένας άγνωστος άντρας (επιτίθεμαι) στον Αντώνη και ήταν έτοιμοι να πιαστούν στα χέρια. Ευτυχώς (παρεμβαίνω) οι ψυχραιμότεροι και η παρεξήγηση λύθηκε.
3. Το αεροπλάνο (συντρίβομαι) πέφτοντας στην πλαγιά του βουνού.
4. Δεν (καθίσταμαι) δυνατό να προχωρήσουν οι διαπραγματεύσεις.
5. Οι συλληφθέντες (προσάγομαι) στον εισαγγελέα και στη συνέχεια οδηγήθηκαν στην ασφάλεια.
6. Όταν στέλνουμε μήνυμα μέσω του κινητού τηλεφώνου, εμφανίζεται στην οθόνη η ένδειξη « μήνυμα ». (στέλνομαι)

7. Ο επιχειρηματίας (καταλαμβάνομαι) από πανικό μόλις έμαθε πως τα μέλη της οικογένειάς του (απάγομαι) από τρομοκράτες.
8. Ο παίχτης που έβαλε το γκολ (αναδεικνύομαι) ο καλύτερος παίχτης του αγώνα.

9. Προσπάθησε να βρεις και να υπογραμμίσεις τα συνώνυμα των λέξεων της αριστερής στήλης. (Μπορεί να υπάρχουν περισσότερα από ένα σε κάθε σειρά.)

1. ανεβαίνω: ανέρχομαι, εισέρχομαι, υψώνομαι, αποβιβάζομαι
2. δρόμος: οδός, οδόστρωμα, ασφαλτος, μονοπάτι, δίοδια
3. τελικός: αργός, στερνός, ελάχιστος, μικρός
4. αυξάνω: αδυνατίζω, ψηλώνω, δημιουργώ, αναπτύσσω, μεγαλώνω
5. προσφέρω: δίνω, υπολογίζω, προσπαθώ, παρέχω
6. δυνατός: νέος, ακμαίος, γερός, ρωμαλέος
7. συζήτηση: συνεννόηση, κουβέντα, διάλογος, συμφωνία
8. πολεμώ: αγωνίζομαι, μάχομαι, κερδίζω, νικώ, παίρνω
9. κωμικός: σεμνός, ευπρεπής, αστείος, διασκεδαστικός

10. Να γράψετε ένα συνώνυμο κι ένα αντώνυμο για τις παρακάτω λέξεις.

ΣΥΝΩΝΥΜΟ

ΑΝΤΩΝΥΜΟ

υποχρεωτικός:	_____	_____
αδιάλλακτος:	_____	_____
δυσχέρεια:	_____	_____
ένδεια:	_____	_____
κωλύω:	_____	_____
αδράνεια:	_____	_____
αποδέχομαι:	_____	_____
εκούσιος:	_____	_____

κατακρίνω:	_____	_____
αθώς:	_____	_____
προσεχής:	_____	_____
ακύρωση:	_____	_____
νηφάλιος:	_____	_____
ανάπτυξη:	_____	_____
φθορά:	_____	_____

11. Υπογραμμίστε τους προσδιορισμούς στις προτάσεις και γράψτε δίπλα αν είναι τοπικοί ή χρονικοί.

Ο δρόμος περνούσε μέσα από το χωριό.

Τα παιδιά ήρθαν σήμερα.

Το σπίτι μου είναι απέναντι από το σχολείο.

Το κουδούνι χτύπησε στις πέντε η ώρα.

Φέτος έπεσε πολύ χιόνι.

Ξεκινήσαμε μεσημεριάτικα.

12. Βρες στο παρακάτω κείμενο τους χρονικούς και τους τοπικούς προσδιορισμούς και τοποθέτησέ τους στην κατάλληλη στήλη.

Από τη στιγμή που ο άνθρωπος πάτησε το πόδι του στη Σελήνη, η επιστήμη μπορούσε να ισχυριστεί ότι κατάφερε σημαντικά βήματα προόδου στον τομέα της κατάκτησης του διαστήματος. Από τότε πολλές διαστημικές κατασκευές «περπάτησαν» στο διάστημα. Κάποιες, λίγα χρόνια πριν, έφτασαν στον Ερμή και στην Αφροδίτη, πλανήτες που βρίσκονται πολύ κοντά στον Ήλιο. Άλλες κατασκευές πάλι έφτασαν σε πλανήτες πολύ πιο πέρα από τη Γη έχοντας προορισμό τον Πλούτωνα. Οι διαστημικές αυτές κατασκευές ήταν προγραμματισμένες να στέλνουν συχνά φωτογραφικό υλικό στα κέντρα ερευνών, έτσι ώστε σήμερα να έχουμε μια πιο ολοκληρωμένη άποψη για την επιφάνεια των πλανητών του ηλιακού μας συστήματος.

Στο μέλλον οι επιστήμονες ελπίζουν ότι θα μπορέσουν να κάνουν επισκέψεις στους γειτονικούς μας πλανήτες, αρχίζοντας από τον Άρη, αφού πρώτα τελειοποιήσουν τους διαστημικούς σταθμούς, οι οποίοι θα «σταθμεύουν» στην ανώτερη περιοχή της γήινης ατμόσφαιρας και θα λειτουργούν ως ξενοδοχεία.

Πολλά χρόνια πριν οι άνθρωποι έκαναν σχέδια για να μπορέσουν να πετάξουν πάνω από το γήινο έδαφος. Στις μέρες μας κάνουμε σχέδια για διαστημικά ταξίδια στους κοντινούς μας πλανήτες. Άραγε μετά από χρόνια ποια θα είναι τα σχέδια των ανθρώπων;

ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΧΡΟΝΟ		ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΤΟΠΟ	
Φράσεις	Επιρρήματα	Φράσεις	Επιρρήματα

13. Κάποιες από τις παρακάτω λέξεις είναι γραμμένες λάθος. Βρες τες και γράψ' τες σωστά. Θυμήσου ποιες λέξεις γράφονται ως μία και ποιες ως δύο.

Δεκατέσσερα , εικοσιπέντε, απ' ευθείας, αφενός, καλη νύχτα, κατ' ευθείαν, υπόψη , καλωσόρισες, καλώς τον, καταλάθος, κατά λέξη, παραλίγο, μετά χαράς, καταγής, υπ' όψη, κατευθείαν, εν ανάγκη, καταλάθος , παρόλο

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

1. Θα περιμένω **όση** ώρα θες. Αναφορική
 Ο Γιώργος **το** έσπασε το βάζο. Προσωπική (αδύνατος τύπος)
 Θα **τα** καταφέρω **μόνος μου**. Προσωπική (αδύνατος τύπος) / Οριστική
 Οι γυναίκες περιποιοούνται πολύ **τον εαυτό τους**. Αυτοπαθής
Τα φώναζες τα παιδιά να έρθουν; Προσωπική (αδύνατος τύπος)
Εκείνο τον καιρό τα πράγματα ήταν δύσκολα. Δεικτική
Πόση ώρα περιμένεις; Ερωτηματική
 Η μητέρα **μου μου** αγόρασε το ποδήλατο. Κτητική / Προσωπική (αδ. τύπος)
 Οι γονείς **μας** είπαν ότι θα αργήσουν. Κτητική (δεν έχει τόνο)
Αυτό το παιδί είναι από **άλλο** σχολείο. Δεικτική / Αόριστη
 Οι γονείς **μάς** ρώτησαν αν θα αργήσουμε. Προσωπική (αδ. τύπος - έχει τόνο)
Μου το είπε **ο ίδιος** ο καθηγητής. Προσωπική (αδ. τύπος) / προσωπική (αδύνατος τύπος) / Οριστική
2. 1. Αυτό **το άρθρο** βιβλίο δεν **το προσωπική αντ.** αγόρασα για τον Νίκο, αλλά για **το άρθρο** για **της άρθρο** φίλης **του κτητική αντ.**
 2. Έδωσε **τα άρθρο** παιχνίδια **της άρθρο** κόρης **του κτητική αντ.**, που δεν **τα προσωπική αντ.** έπαιζε πια, **στον άρθρο** έρανο για **τα άρθρο** παιδιά **της άρθρο** Αφρικής.
 3. **Του προσωπική αντ.** ανακοίνωσαν **την άρθρο** απόλυσή **του κτητική αντ.** και είναι στεναχωρημένος.
 4. **Στο άρθρο** τέλος **της άρθρο** παράστασης **τον προσωπική αντ.** χειροκρότησαν θερμά.
 5. **Τον προσωπική αντ.** επαινούν συνέχεια για **τα άρθρο** ηρωικά κατορθώματά **του κτητική αντ.**
3. 1. (χτύπησε) -> αμετάβατο,
 2 (φωτίστηκε) -> αμετάβατο,
 3 (διέλυσε) -> μεταβατικό,
 4 (λύγισε) -> αμετάβατο , (έσπασε) -> αμετάβατο
 5 (μοίρασαν) -> μεταβατικό,
 6 (επιτρέπει) -> μεταβατικό , (καλλιεργεί) -> μεταβατικό,
 7 (έκοψε) -> μεταβατικό , (έφυγε) -> αμετάβατο,
 8 (γυάλιζαν) -> αμετάβατο,
4. 1. (μουντζούρωσε) -> μονόπτωτο, 2. (έδωσε) -> δίπτωτο, 3. (πήρε) -> μονόπτωτο, 4. (πήρε) δίπτωτο, 5. (έφεραν) -> μονόπτωτο, 6. (κρεμάσαμε) -> μονόπτωτο, 7. (περιποιήθηκε) -> δίπτωτο, 8. (κοιτάζει) -> μονόπτωτο, 9. (χαμήλωσε) -> μονόπτωτο, 10. (έμαθαν) -> δίπτωτο

5.

Ρήμα	Άμεσο αντικείμενο	Έμμεσο αντικείμενο
έστειλα	ένα γράμμα	του
διάβασε	ένα παραμύθι	στα παιδιά
έδειξαν	τα μονοπάτια	τούς
ζήτησε	χρήματα	του
δίδαξε	σκάκι	στα παιδιά
θα υπογράψεις	ένα αυτόγραφο	μου
πότισες	φαρμάκια	με

6. 1. Κατηγορούμενο, 2. Κατηγορούμενο · Κατηγορούμενο, 3. Αντικείμενο, 4. Κατηγορούμενο, 5. Αντικείμενο, 6. Κατηγορούμενο, 7. Κατηγορούμενο, 8. Αντικείμενο, 9. Αντικείμενο, 10. Αντικείμενο

7. 1. συνέβησαν, 2. ελήφθησαν, 3. συνελήφθη, 4. παρέβησαν, 5. να εισαχθούν, 6. απέβη, 7. επενέβησαν, 8. Παρενέβη

8.

- Τι **συνέβη** (συμβαίνει) και άλλες γνώμη τόσο γρήγορα;
- Ένας άγνωστος άντρας **επετέθη** (επιτίθεμαι) στον Αντώνη και ήταν έτοιμοι να πιαστούν στα χέρια. Ευτυχώς **παρενέβησαν** (παρεμβαίνω) οι ψυχραιμότεροι και η παρεξήγηση λύθηκε.
- Το αεροπλάνο **συνετρίβη** (συντρίβομαι) πέφτοντας στην πλαγιά του βουνού.
- Δεν **κατέστη** (καθίσταμαι) δυνατό να προχωρήσουν οι διαπραγματεύσεις.
- Οι συλληφθέντες **προσήχθησαν** (προσάγομαι) στον εισαγγελέα και στη συνέχεια οδηγήθηκαν στην ασφάλεια.
- Όταν στέλνουμε μήνυμα μέσω του κινητού τηλεφώνου, εμφανίζεται στην οθόνη η ένδειξη << μήνυμα **εστάλη** >>. (στέλνομαι)
- Το τροχαίο **απέβη** (αποβαίνω) μοιραίο για τον οδηγό του αυτοκινήτου, που δεν **αντελήφθη** (αντιλαμβάνομαι) έγκαιρα τον κίνδυνο.
- Ο επιχειρηματίας **κατελήφθη** (καταλαμβάνομαι) από πανικό μόλις έμαθε πως τα μέλη της οικογένειάς του **απήχθησαν** (απάγομαι) από τρομοκράτες.
- Ο παίχτης που έβαλε το γκολ **ανεδείχθη** (αναδεικνύομαι) ο καλύτερος παίχτης του αγώνα.

9. 1. (ανεβαίνω) -> ανέρχομαι, υψώνομαι, 2. (δρόμος) -> οδός, μονοπάτι,
3. (τελικός) -> στερνός, 4.(αυξάνω) -> ψηλώνω, αναπτύσσω, μεγαλώνω,
5. (προσφέρω) -> δίνω, παρέχω, 6. (δυνατός) -> ακμαίος, γερός, ρωμαλέος,
7. (συζήτηση) -> κουβέντα, διάλογος, 8. (πολεμώ) -> αγωνίζομαι, μάχομαι,

10.	ΣΥΝΩΝΥΜΟ	ΑΝΤΩΝΥΜΟ
υποχρεωτικός:	αναγκαστικός	προαιρετικός
αδιάλλακτος:	ανένδοτος / ασυμβίβαστος	διαλλακτικός
δυσχέρεια:	δυσκολία	ευχέρεια
ένδεια:	φτώχεια / πενία	πλούτος
κωλύω:	εμποδίζω	διευκολύνω
αδράνεια:	απραξία	δράση / ενεργοποίηση
αποδέχομαι:	παραδέχομαι / συναινώ	απορρίπτω
εκούσιος:	θεληματικός	ακούσιος
κατακρίνω:	κατηγορώ	επαινώ
αθώς:	αγνός	ένοχος
προσεχής:	επικείμενος / επόμενος	προηγούμενος
ακύρωση:	ματαίωση	επικύρωση
νηφάλιος:	ήρεμος	ταραγμένος
ανάπτυξη:	πρόοδος	υπανάπτυξη / παρακμή

- 11 Ο δρόμος περνούσε μέσα από το χωριό. T
 Τα παιδιά ήρθαν σήμερα. X
 Το σπίτι μου είναι απέναντι από το σχολείο. T
 Το κουδούνι χτύπησε στις πέντε η ώρα. X
Φέτος έπεσε πολύ χιόνι. X
 Ξεκινήσαμε μεσημεριάτικα. X

12. ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΧΡΟΝΟ		ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΤΟΠΟ	
Φράσεις	Επιρρήματα	Φράσεις	Επιρρήματα
Από τη στιγμή	συχνά	στη Σελήνη	Πάνω
Από τότε	σήμερα	στον τομέα	
Λίγα χρόνια πριν	μετά	στο διάστημα	
Από χρόνια	πρώτα	στον Ερμή	
		στην Αφροδίτη	
		πολύ κοντά στον Ήλιο	
		πολύ πιο πέρα από τη Γη	
		σε πλανήτες	
		από τη Γη	
		στα κέντρα ερευνών	
		στους γειτονικούς μας πλανήτες	
		στην ανώτερη περιοχή	
		πάνω από το γήινο έδαφος	
		στους κοντινούς μας πλανήτες	

13. Δεκατέσσερα , είκοσι πέντε, απευθείας, αφενός, καληνύχτα, κατευθείαν, υπόψη , καλώς όρισες, καλώς τον, κατά λάθος, κατά λέξη, παρά λίγο, μετά χαράς, καταγής, υπόψη, κατευθείαν, εν ανάγκη, κατά λάθος , παρ' όλο